

Viljandi Täiskasvanute
Gümnaasium
Kesk-Kaare 17, Viljandi

Hädaolukorra lahendamise plaan
Kinnitatud 30.08.2021 nr 1-3/26

Viljandi Täiskasvanute Gümnaasium

Kesk-Kaare 17, Viljandi

Hädaolukorra lahendamise plaan

Sisukord

1.	<i>SISSEJUHATUS JA ANDMED ASUTUSE KOHTA</i>	3
2.	<i>ÜLDISED JUHISED KOOLI TÖÖTAJATELE</i>	4
3.	<i>KOOLI TEGEVUSVALMIDUS KRIISISITUATSIOONIS</i>	5
4.	<i>TEAVITAMINE HÄDAOLUKORRAS</i>	5
5.	<i>ÜLDISED TEGEVUSJUHISED HÄDAOLUKORRAS TEGUTSEMISEL</i>	6
6.	<i>KIIRELOOMULISED ÜLESANDED HÄDAOLUKORRA AJAL JA KOHE PÄRAST HÄDAOLUKORDA</i>	6
7.	<i>HÄDAOLUKORRA LAHENDAMISE PLAAN VASTAVALT HÄDAOLUKORDADELE</i>	7
7.1.	Tulekahju	7
7.2.	Pommiähvardus, pommikahtlus	8
7.3.	Äkkrünnak	8
7.4.	Füüsiline vägivald.....	10
7.5.	Õpilane alkoholijoobes või meelemürkide mõju all.....	10
7.6.	Liiklusõnnetus	10
7.7.	Lapse väärkohtlemine	11
7.8.	Lapserööv	12
7.9.	Lapse kadumine	12
7.10.	Rasked vigastused/ traumad.....	13
7.11.	Võõrkehad hingamisteedes	13
7.12.	Surmajuhtum.....	14
7.13.	Lisa 1 Bioloogiliste ohutegurite hindamine (COVID-19).....	15

1. SISSEJUHATUS JA ANDMED ASUTUSE KOHTA

Käesoleva hädaolukorra lahendamise plaani koostamisel on lähtunud Rocca al Mare Kooli eestvedamisel ja Euroopa Sotsiaalfondi poolt toetatud projekti „Kriisiolukorras tegutsemise plaani koostamise juhendmaterjali ja näidisplaani koostamine koolidele ja lasteaedadele“ raames valminud juhenditest ja näidistest kooli/lasteaia hädaolukorra lahendamise plaani koostamiseks.

Dokumendis kasutatavad põhimõisted: Hädaolukorrana käsitatakse sündmust või sündmuste ahelat, mis ohustab koolis viibivate isikute elu ja tervist, kahjustab oluliselt keskkonda või tekitab ulatuslikku majanduslikku kahju.

Kriisi ja kriisiolukorra mõistet kasutatakse hädaolukorra sünonüümina.

ANDMED ASUTUSE KOHTA:

Asutuse nimi ja aadress: Viljandi Täiskasvanute Gümnaasium (VTG), Kesk-Kaare 17, Viljandi

VTG-s õpilaste arv hoonetes: 40-60

VTG-s töötajate arv hoonetes: 16

Turvaline kogunemiskoht evakuatsiooni korral: Kooli ees asuv plats. Vajaduse korral annab evakuatsioonijuht korralduse liikuda hoonest ohutusse kaugusesse.

Evakuatsioonisignaal: Häirekellade teistkordne pidev helin või kui esimesed häirekellad jäävad pikalt tööle.

Varjumissignaal äkkrünnaku korral: Suuline teade.

HÄDAOLUKORRA LAHENDAMISE ÜLDPÕHIMÕTTED.

1. **Selgita** millise hädaolukorraga on tegemist (tegutsemise põhimõtted on erinevates hädaolukordades erinevad).
2. **Päästa** vahetus ohus olijad! Jaga järgnevad ülesanded, kui abistajaid on rohkem!
3. Vastavalt hädaolukorrale **teavita** sellest teisi, vältimaks nende ohtu sattumist.
4. Vajadusel anna elupäästvat **esmaabi**.
5. Helista hädaabinumbri **112**

HELISTADES 112 RÄÄGI:

1. Mis on juhtunud?
2. Kus? Täpne aadress ja kooli nimi!
3. Kas keegi on vigas saanud?
4. Oma nimi ja telefoninumber (et sulle saaks tagasi helistada)
5. Vasta küsimustele lühidalt ja täpselt!
6. Ära katkesta ise kõnet!

KRIISGRUPI LIHKMED

Nimi (amet)	Telefon	Asendajad (amet)	Telefon
Mall Kõiv (direktor)	515 3046		
Sille Tõnisson (kantselejuhataja)	520 0377		
Krista Fatkin (raamatukogujuhataja)	513 8088		

Õnnetusjuhtumi korral tegeleb õpilaste, koolitöötajate, lastevanemate informeerimisega kooli juhtkond.

Juhtkonnal on olemas kõikide aadressid, e-posti aadressid ja kontakttelefonid.

Meediaga suhtleb kooli direktor.

2. ÜLDISED JUHISED KOOLI TÖÖTAJATELE

- 2.1. Olge aktiivne ja otsustav – see aitab taastada õpilaste turvatunnet ja tasakaalu.
- 2.2. Olge koos õpilastega, ärge jätke neid üksi.
- 2.3. Teavitage juhtunust. Esitage toiminust tõepärane vaade, rääkige ainult kindlatest faktidest. Püüdke säilitada väline rahulikkus ja kirjeldage sündmust selgelt ja lihtsalt.
- 2.4. Kui mingil põhjusel on raske ise rääkida, kutsuge appi kolleeg või kriisigrupi liige.
- 2.5. Vältige lubaduste andmist. Ärge lubage, et kohe saab kõik korda, kuid toetage lootust, et kriisist saadakse üle.
- 2.6. Aidake kaasa, et õpilased räägiksid juhtunust. Tihti on inimesel vaja mitu korda jutustada, mis juhtus ning esitada ühtesid ja samu küsimusi, kuna juhtunuga on raske leppida.. Aidake kaasa, et õpilased räägiksid nii juhtumiga seotud faktidest kui ka oma tunnetest.
- 2.7. Pidage koolis kinni tavapäraestest reeglitest. Toetage õpilaste igasugust aktiivsust (tehke igapäevaseid asju), kuna see süvendab koolipere ühtsustunnet ja turvatunnet ning aitab saavutada kontrolli oma tunnete üle.
- 2.8. Olge tähelepanelikud riskirühma kuuluvate õpilaste suhtes. Nad vajavad viivitamatut individuaalset psühholoogilist abi.
- 2.9. Aidake õpilastel taastada enesekontroll ja rahuneda. Tugevad tunded on hädaolukorras loomulikud. Samuti proovige oma käitumist hädaolukorras kontrolli alla hoida.
- 2.10. Kooli poolset informatsiooni edastab direktor. Kooli personal võib infot anda kokkuleppel kooli direktoriga.

- 2.11. Olge kontaktis teiste õpetajatega, kooli personaliga ja õpilaste vanematega. Tähtis on teada, kuidas õpilased võivad ületada kriisi mitte ainult koolis vaid ka kodus.
- 2.12. Oma käitumisega olge eeskujuks. Kui täiskasvanud on asjalikkuse ja olukordade õige lahenduse eeskujuks, siis käituvad ka õpilased adekvaatselt.
- 2.13. Kontrollige enda reaktsioone ja hoolitsege enda eest. Võite avaldada oma tundeid, kuid ei tohi sealjuures kaotada enesekontrolli. Ärge sulguge endasse, rääkige kolleegidega, jagage oma mõtteid ja tundeid ning vajaduse korral pöörduge spetsialistide poole.

3. KOOLI TEGEVUSVALMIDUS KRIISISITUATSIOONIS

3.1. Kriisitöö eesmärk on:

- Leevendada kannatusi.
- Toetada täiskasvanute ja õpilaste toibumist.
- Aidata kollektiivil ja selle liikmetel säilitada tegevusvõimet.
- Tagada situatsiooni normaliseerumine.
- Tugevdada kollektiivi ja selle liikmete võimet tulla toime raskete olukordadega.

Kriisitöö on tähtis, kuna sümptomid võivad avalduda hiljem või akuutne kriis võib tuua esile varasema, läbi elamata kriisi. Kriisi meelde tuletavad seigad võivad hakata ahistama ning raskendada igapäevast elu. Läbielatud kriis võib anda ka hingelist tugevust.

3.2. Kooli hädaolukorra lahendamise plaan suurendab tegevusvalmidust

Kooli tegevusvalmidust võib suurendada, koostades **hädaolukorra lahendamise plaani**, mille abil on koolis hädaolukorra tekkides võimalik võtta kasutusele situatsioonist tingitud vahetud meetmed ning tulla toime õpilaste, personali ja vanemate reaktsioonidega. Hädaolukorra lahendamise plaan selgitab tööjaotust ja aitab hinnata täiendava abi vajadust.

On tähtis hoolitseda selle eest, et kogu kooli/lasteaia personal tunneks hädaolukorra lahendamise plaani ja et hädaolukorras arvestataks ka õpilaste vanematega. Hädaolukorra lahendamise plaani tuleb vastavalt vajadusele uuendada, nii et see oleks hädaolukorras toimiv.

4. TEAVITAMINE HÄDAOLUKORRAS

4.1. Teavitamine asutuse siseselt

Hädaolukorra tekkimisel on tähtis, et kõiki kooli töötajaid teavitatakse juhtunust võimalikult kiiresti. Täiskasvanutel on tähtis saada adekvaatset teavet, et nad oleks valmis õpilaste reaktsioonideks.

Direktor kutsub kogu personali kokku, et selgitada, mis on toimunud ja mis on edasised tegevused. Kindlasti tuleb hoolitseda ka selle eest, et asjakohase teabe saaks ka need, kes hetkel kohal ei viibi.

Asjakohane teavitamine vähendab kuulujuttude teket ja asjatuid hirme.

4.2. Väline teavitamine

Välise teavitamise puhul tulek esmalt läbi mõelda, missuguseid grupe sündmus puudutab ning kavandada teavitamine vastavalt sellele.

Parim viis on saata õpilastele, vanematele direktori poolt koostatud kiri, milles on kirjeldatud faktid sündmuse kohta ning edasised kasutusele võetavad meetmed. Kirjas on hea kirjeldada õpilaste normaalseid reaktsioone juhtunuga sarnases olukorras.

Võimalikud küsimused suunatakse juhtumist teavitamise eest vastutavale isikule. Kui vanemad on mures sündmuse mõju pärast õpilastele, juhatatakse nad ühendust võtma õpilaste eest vastutava liikmega.

Meediaga suhtleb ainult direktor. Kõige parem on direktori poolt koostatud teade, milles räägitakse samadest asjadest kui õpilastele ja vanematele saadetud kirjas.

On tähtis, et kool saaks rahulikult jätkata oma normaalset tegevust.

5. ÜLDISED TEGEVUSJUHISED HÄDAOLUKORRAS TEGUTSEMISEL

- Veendu, et olukord on sinu jaoks ohutu!
- Vajadusel taga enda ohutus! Helista 112 ja teavita olukorrast: kirjelda toimunut, ütle asutuse nimi ja aadress, ütle oma nimi.
- Teavita direktorit ja/või tema asendajat.

6. KIIRELOOMULISED ÜLESANDED HÄDAOLUKORRA AJAL JA KOHE PÄRAST HÄDAOLUKORDA

Hädaolukorras hindab asutuse juht olukorda ning annab personalile ja **õpilastele** selged juhised ning püüab olukorda stabiliseerida. Pärast olukorra rahunemist korraldab asutuse juht kõikide asutuses töötavate täiskasvanute nõupidamise.

Selle käigus:

- Lepitakse kokku tegevussuunad, vastutus ja tööjaotus.
- Selgitatakse välja töötajate enda kriisikogemused ning hinnatakse ressursse probleemi käsitlemiseks.
- Kogutakse kokku võimalikult palju andmeid õpilaste olukorra kohta.
- Lepitakse kokku, kuidas suheldakse õpilastega ja nende lähedastega.
- Lepitakse kokku kavandatud meetmetest teavitamine.
- Lepitakse kokku, kuidas kriisi tõttu kannatanud peresid meeles peetakse.

- Lepitakse kokku, missuguseid ühiseid tegevusi korraldatakse olukorra käsitlemiseks ning määratakse nende tegevustega seonduv vastutus.
- Lepitakse kokku, kuidas antakse teavet võimalikele meediakanalite esindajatele. Siinkohal tuleks olla eriti hoolikas, seda eriti õpilaste privaatsuse kaitsmisel.
- Lepitakse kokku, missugune on kellegi roll suhtlemisel peredega ning õpilaste abivajadust puudutava teabe saamisel.
- Lepitakse kokku, kes ja missugust abi saab koolis pakkuda ning kuidas rohkem tuge vajavad õpilased suunatakse väljastpoolt antava abi juurde.
- Lepitakse kokku, kuidas kriisimeeskonna töötajad toetavad muud personali.

7. HÄDAOLUKORRA LAHENDAMISE PLAAN VASTAVALT HÄDAOLUKORDADELE

7.1. Tulekahju

Kui oled avastanud tulekahju, siis tegutse järgmiste juhiste järgi:

1. Helista 112 ja teata tulekahjust Häirekeskusele!
2. Tegutse vastavalt tulekahju korral tegutsemise plaanile.
3. Tulekahju korral jäta meelde järgmised reeglid:
  - Liigu võimalikult ohutult!
  - Ole võimalikult nähtav!
  - Väldi paanikasse sattumist ja ära tekita seda oma käitumisega ka teistes inimestes!
  - Anna kohale saabunud juhtkonna esindajale ja päästemeeskonna juhile informatsiooni!
  - Elektriseadmeid veega kustutades veendu, et need pole voolu all!
  - Välitingimustes väldi tule suhtes allatuult jäämist!
  - Väldi põlemisgaaside sisse hingamist – need võivad olla väga mürgised!
  - Kui ruumis on plahvatusohtlikke esemeid (gaasiballoon, kemikaalid jne), siis eemaldu kiiresti ning hoiata teisi ning päästemeeskonna saabumisel informeer sellest päästemeeskonna juhti!
  - Ära sea enda ega teiste elu ohtu!
  - Sulge ukсед ja aknad, kuid ära lukusta!
  - Võimalusel lülita ruumist välja elekter!

7.2. Pommiähvardus, pommikahtlus

7.2.1. Pommiähvardus

- Üldjuhul jõuab esmane info pommiähvardusest Häirekeskusesse, kes saadab hoonesse, kuhu pommiähvardus tehti demineerimismeeskonna.
- Täida kõiki demineerimistöode juhi korraldusi (evakuatsioon, ohuala piiramine jne).
- Juhul kui pommiähvarduse tegija helistab/kirjutab või teeb muul viisil ähvarduse otse asutusele anna sellest koheselt teada Häirekeskusele telefonil 112.
- Evakuatsiooni teostamine vastavalt demineerimistöode juhi korraldusele (tavaliselt kontrollitakse evakuatsioonitee ohutust ning seejärel teostatakse evakuatsioon kindlaksmääratud teed mööda).

7.2.2. Pommikahtlus

- Pommiohust või kahtlase eseme leiust teavita koheselt Häirekeskust numbril 112-
- Kirjelda leidu, mille leidsid.
- Kirjelda, missuguse kujuga leid on: ligikaudne pikkus, läbimõõt jne. Kas ja missuguseid detaile nägite eseme küljes (patareid, juhtmed, kirjad jne).
- Edasta leiu täpne asukoht (nt 2. korruse elektrikapp).
- Leitud eset ei tohi puudutada! Kui liigutasite eset leidmise käigus ande sellest teada ka Häirekeskusele.
- Vastavalt demineerimistöode juhi korraldustele suunake lapsed ja töötajad esemest eemale, hoonest välja, naaberhoonesse vms.
- Täida kõiki demineerimistöode juhi korraldusi.

7.3. Äkkrünnak

Äkkrünnakuna käsitletakse sündmust kui:

- Lapsel on kaasas ründevahend, kuid ei ole otseselt veel rünnanud või rünne kaasas olnud vahendiga on juba toimumas/toimunud.
- Üks või mitu isikut püüavad relva või muu ründevahendiga tungida hoonesse eesmärgiga vigastada või tappa hoones olevaid inimesi.

7.3.1. Tulirelvaga rünnak:

- Varju!
- Jää rahulikuks ja teata lastele, et hoones on oht.
- Lukusta uks – ust ei tohi olla võimalik väljast avada. Võimalusel kata aknad kardinatega või ruloodega.
- Ära kontakteeru rünnaku läbivijajaga!
- Võimalusel helista 112 ning teavita rünnakust Häirekeskust.
- Kui telefoniga rääkida ei saa jäta kõne avatuks lootuses, et teave sinu asukohast ja olukorrast jõuab Häirekeskusesse (Häirekeskusel on võimekus telefoni positsioneerida).

- Kriisimeeskond koostöös politseiga tegutseb edasi vastavalt olukorrale ja korraldustele.

7.3.2. Varjumine

- Ohu suunda arvestades kogunege ukse ja/või akna poolt kõige varjatumasse nurka.
- Olge vaikselt.
- Püsige madalal.
- Varjuge toolide, laudade, riulite taha.
- Lülitage telefon hääletule režiimile, võimalusel helista 112 ning anna teada asukoht hoones ja varjajate olukord.
- Jääge ootama politsei saabumist.
- Avage uks ainult siis, kui oled kindel, et avamist palub politsei või kooli juhtkond.

7.3.3. Evakuatsiooni strateegia

- Võimalusel evakueeru koos lastega liikudes eelnevalt kokku lepitud ja kindlaks määratud teed.
- Ohtu märgates liigu kiiresti ohust eemale kasutades mõnda muud teed.
- Kasuta võimalikult varjatud teid.
- Kogunemiskohas pöördu juhi poole ja edasta teave: milline rühm jõudis kohale, mitu last on sinuga, kas keegi puudub.
- Kui sa liikusid mujale, edasta sama teave, enda asukoht ja olukord numbrile 112.

7.3.4. Tuli- või külmrelva märkamine koolis

- Hinda situatsiooni, taga enda ja teiste ohutus!
- Helista Häirekeskusesse tel 112 ja kooli direktorile.
- Võimalusel vii lapsed eemale, ohutusse kohta.
- Ära kasuta jõudu, ära püüa relvakandjalt relva ära võtta.
- Jää rahulikuks.

7.3.5. Suhtlemine meediaga

Äkkrünnaku lahendamine kuulub politsei vastutusalasse. Meediapäringutele vastab ainult politsei kõneisik ja kooli direktor või tema poolt määratud isik, kes annab politseiga kooskõlastatud infot.

Kui sinu poole pöördub ajakirjanik:

- Ütle oma nimi ja amet.
- Kinnita, et antud olukorras vastab küsimustele politsei või kooli direktor, võimalusel anna asutuse juhi kontaktandmed.

7.4. Füüsiline vägivald

Vägivaldne käitumine õpilaste vahel:

- Anna käsklus koheselt lõpetada, sekku valju ja selge häälega toimuvasse.
- Hüüa kaklejaid nimepidi, püüdes pöörata nende tähelepanu endale.
- Kui tunned õpilasi ja nende iseloomi hästi võid ise sekkuda füüsiliselt kaklejate vahele astudes.
- Vajadusel kutsu politsei ja/või kiirabi ning anna esmaabi.
- Hoia kaklejad piisavalt pikka aega teineteisest eemal ning jälgi, et nad lõplikult rahuneksid.
- Informeeri klassijuhatajat, kirjuta toimunu kohta olukorra kirjeldus.

7.5. Õpilane alkoholihoobes või meelemürkide mõju all

- Saades info, et õpilane võib olla alkoholihoobes või meelemürkide mõju all eemalda ta esimesel võimalusel tunnist, vahetunnis eralda teistest õpilastest.
- Toimeta õpilane meditsiinitöötaja või sotsiaalpedagoogi kabinetti.
- Sõltuvalt joobest jälgi tema tervislikku seisundit.
- Teavita olukorrast kooli direktorit.
- Teavitage olukorrast politseid ja lapsevanemat.
- Andke õpilane üle politseile, kes omakorda annab lapse üle lapsevanemale.

7.6. Liiklusõnnetus

7.6.1. Tegutsemine liiklusõnnetuse korral

- Kui keegi on saanud õnnetuses kannatada, teata sellest kohe numbril 112.
- Hinda kiiresti kõiki kannatanuid, tegele kõigepealt nendega, kelle vigastused on eluohtlikud.
- Võimalusel anna kannatanule esmaabi asendis, milles sa ta leidsid, liiguta kannatanuid ainult siis, kui nad on ohus või elustamisvõtete kasutamiseks.
- Kogu õpilased kokku ja palu neil püsida üheskoos, kuni annad kannatanule abi.
Paanikas õpilased võivad hirmust minema joosta, seepärast palu väiksematel lastel käest kinni hoida ja üksteist jälgida ning kohe teatada, kui kellelgi on halb.
- Anna õpilastele mõni ülesanne, mida nad saavad ootamise ajal teha, tegutsemine hajutab tähelepanu.
- Kui kellelgi on silmnähtavalt šokireaktsioon, anna talle võimalusel juua, kata sooja riidega, hoolitse tema eest, räägi rahulikult toonil, hoia käest või silita pead.

7.6.2. Esmaabi

- Kui kannatanu vajab elustamist, tõsta ta sõidukist välja, vaatamata vigastustele ava hingamisteed ja alusta elustamist.

- Teadvusetu kannatanu aseta külili asendisse ja ava hingamisteed.
- Sulge verejooks, surudes haava käe, sidemerulli või riidega kinni. Soovitav on isikukaitsevahenditena kasutada kummikindaid.
- Kata kannatanu soojalt käepäraste vahenditega.
- Abi oodates jälgi kannatanu elutähtsaid funktsioone (teadvus, pulss, hingamine). Teadvuse kontrollimiseks vestle kannatanuga.

7.7. Lapse väärkohtlemine

Lapse väärkohtlemine võib olla:

- Kehaline (tõukamine, lükkamine, näpistamine, küünistamine, raputamine, löömine jne)
- Emotsionaalne (alavääristamine, karjumine, solvamine, mõnitamine, hirmutamine, ähvardamine, isoleerimine jne)
- Seksuaalne (lapse kaasamine seksuaalsesse tegevusse, pornograafilise materjali näitamine)
- Lapse hooletusse jätmine (füüsiline või vaimne hooletusse jätmine, järelevalvetus, hariduslik hooletusse jätmine)

NB! Lapse suhtes on väärkohtlemine ka julmuse, vägivalla, pornograafilist sisu näitamine või pealt nägemine (Nt perevägivald, kus laps pole ohver, vaid pealtnägija).

7.7.1. Abivajajast lapsest teavitamine

- Kohustus abivajajast lapsest teavitada on kõigil isikutel, kellel on olemas teave abivajajast lapsest.
- Abivajajast lapsest tuleb viivitamata teavitada laste heaolu spetsialisti, politseid või lasteabitelefoni **116 111**.
- Peale informeerimist ära hakka ise väärkohtlemise juhtumi osas last detailselt küsitlema – oluline on võimalikult kiiresti laste heaolu spetsialisti juures või politseis tema ütlused fikseerida, et laps ei peaks väärkohtlemise osas korduvalt ütlusi andma.
- Kahtluse korral pigem teavita, kui jätta teavitamata!
Juhul kui kahtlus ei osutu tõeseks ei juhtu sinuga midagi halba ning usaldus säilib.
- Kui on kahtlus, et lapse väärkohtleja võib olla lapsevanem või pereliige, ära anna neile infot teavitamisest. See võib takistada lapsel abi saamist. Oluline on informatsioon edastada, lapsevanemaga võtab ühendust laste heaolu spetsialist või politsei.

7.8. Lapserööv

7.8.1. Lapsevanem pöördub kooli kahtlusega, et tema laps võidakse röövida

- Kuula, näita üles arusaamist ja mõistmist.
- Kui tegemist on peresisese teemaga, palu lapsevanemal võtta ühendust kohaliku laste heaolu spetsialistiga.
- Ära võta endale probleemi lahendaja rolli.
- Kui tegemist on perevälise ähvardusega, palu lapsevanemal võtta ühendust politseiga.

7.8.2. Kui koolis on toime pandud lapserööv

- Võta viivitamatult ühendust politseiga tel 112
- Teavita juhtunust kooli juhtkonda
- Volitatud isik kriisimeeskonnast võtab ühendust lapsevanemaga, kelle juures laps elab ja täpsustab olukorda.

Lapseröövi korral teata politseile:

- Olukorra kirjeldus
- Kooli aadress
- Võimalusel röövija nimi, telefon, kodune aadress.
- Kui on siis lapseröövi toime pannud isiku kirjeldus, liikumissuund ja transpordivahend, millega röövija liigub.
- Koos lapsega lahkumise aeg.

7.9. Lapse kadumine

7.9.1. Ennetustöö

- Väljasõidule minnes peab olema olemas sellel osalevate laste nimekiri.
- Lastevanemate kontaktandmed peavad olema kiiresti kättesaadavad.
- Eelnev selgitustöö lastele enne kooli territooriumilt lahkumist.
- Töökorras ja täis akuga mobiiltelefoni olemasolu.

7.9.2. Tegevused lapse kadumise korral

- Hinda olukorra ohtlikkust.
- Uuri teistelt lastelt, millal ja kus kohas kadunud last viimati nähti.
- Informeeri kooli juhtkonda.
- Informeeri juhtunust lapse vanemaid.
- Teavita politseid numbril 112.
- Kontakteeru uuesti lapse vanematega ja teavita neid, mida on lapse otsimiseks tehtud ja mida veel ette võetakse.
- Kui kadunud laps leitakse informeeri sellest kõiki osapooli.

7.9.3. Pärast olukorra lahenemist

- Aruta juhtunut lastega, et nad mõistaks olukorra tõsidust.
- Välti süüdistamist ja lapsega riidlemist – see ei aita tal olnud mõista ja vastutust võtta.

- Analüüsi juhtunut koos vastutava töötajaga.
- Juhtumis osalenud töötajad kirjutavad seletuskirja juhtunu kohta.
- Direktor teavitab kooli töötajaid juhtunust ja analüüsib tekkinud olukorda.

7.10. Rasked vigastused/ traumad

7.10.1. Esmaabi tugeva verejooksu korral

- Pärast kannatanu seisundi hindamist ja elupäästva esmaabi andmist helista kohe numbril 112, kust saad vajadusel kuni kiirabi saabumiseni juhiseid kannatanu edasiseks abistamiseks.
- Pane kannatanu lamama.
- Eemalda haavalt verejooksu peatamist takistavad riided.
- Peata suur väline verejooks – selleks suru haavale kasutades selleks riidet, sidemerulli või muud vahendit. Esimesel võimalusel tee haavale rõhkside. Abivahendite puudumisel avalda haavale käega survet peatades verejooks.
- Žgutti kasuta ainult siis, kui verejooksu pole võimalik peatada muul viisil (amputatsioon).
- Ära puutu lahtist haava ilma isikukaitsevahenditeta.
- Ära eemalda haavas olevaid esemeid. Samuti ei tohi haava midagi tagasi suruda (ka kõhuõõnest väljunud soolikad).

7.10.2. Esmaabi luumurdude korral

- Pärast kannatanu seisundi hindamist ja elupäästva esmaabi andmist helista kohe numbril 112, kust saad vajadusel kuni kiirabi saabumiseni juhiseid kannatanu edasiseks abistamiseks.
- Võimalusel jäta kannatanu kuni kiirabi tulekuni sellisesse asendisse nagu ta oli (eriti oluline näiteks kõrgustest kukkumisel, kus võib lisaks olla tegemist ka lülisamba vigastusega).
- Luumurdu esmaabis üldjuhul ei lahastata. Lahastamise eesmärk on murru fikseerimisega leevendada valu või takistada kinnise murru muutumist lahtiseks. Lahasta ainult juhul, kui pead kannatanut ise transportima ja omad vastavat oskust.
- Lahtise murru puhul haavale komprimeeriv side.
- Anna vigastatud jäsemele rahu.
- Luumurru puhul 3 K-d: külm, kompressioon, kõrgemale.

7.11. Võõrkehad hingamisteedes

7.11.1. Tunnused

- Järsku algav tugev kõhahoog.
- Pikenev vilistav sisse hingamine.
- Rahutus.
- Suutmatus kõneleda.
- Nägu, huuled muutuvad kiiresti sinakaks.

- Teadvusetus.

Erista, kas on osaline või täielik hingamisteede sulgus. Täielikule sulgusele viitab suutmatkus isegi kõhida või kõneleda. Köhimine on eelistatult parim meetod hingamisteede puhastamiseks. Efektiivne kõha: jõuline, suudab hingata enne köhimist.

7.11.2. Esmaabi võõrkeha korral hingamisteedes

- Pärast kannatanu seisundi hindamist ja elupäästva esmaabi andmist helista kohe numbril 112, kust saad vajadusel kuni kiirabi saabumiseni juhiseid kannatanu edasiseks abistamiseks.
- Soodusta köhimist – kui köhimine muutub ebaefektiivseks võta kasutusele abistavad meetmed.
- Väikelapse puhul suuna laps näoga allapoole ning tee löögid abaluude vahele.
- Täiskasvanute ja suuremate laste puhul kasuta **Heimliche võtet**:
  - Aseta oma käed kannatanu selja tagant ümber tema ülakõhu.
  - Suru üks käsi rusikasse ja haara teise käega rusikast või randmest.
  - Aseta oma rusikas käsi vahetult nabast ülespoole vastu kõhtu.
  - Tõmba seongus käed järsu nõksatusega enda poole, suunaga kannatanu abaluude poole.
  - Tee seda korduvalt.

7.12. Surmajuhtum

7.12.1. Õpilase surm koolis

- Helista 112 ning teavita Häirekeskust.
- Teavita kooli direktorit.
- Direktor teavitab lähedasi ja kooli töötajaid.
- Kriisigrupp organiseerib leinaabi.
- Kriisigrupp organiseerib mälestussümbolika.

7.12.2. Töötaja surm koolis

- Helista 112 ning teavita Häirekeskust.
- Teavita kooli direktorit.
- Direktor teavitab lähedasi ja kooli töötajaid.
- Kriisigrupp organiseerib leinaabi.
- Kriisigrupp organiseerib mälestussümbolika.

BIOLOOGILISTE OHUTEGURITE HINDAMINE

Koroonaviiruse haigus COVID-19

1. Ohutegurid

COVID-19 on viirusnakkushaigus, mis levib inimeselt inimesele piisknakkuse kaudu, peamiselt lähikontaktist nakkusohtliku inimesega.

COVID-19 viirus on 3. ohurühma bioloogiline ohutegur.

2. Ohu kirjeldus

Võimalike kontaktide arv päevas:

õpetaja ja õpilased: 30-35 kontakti

õpetaja ja õpetaja: 5 kontakti päevas

kantseleitöötajad: 4 kontakti päevas

kantseleitöötajad ja õpetajad: 9 kontakti päevas

kantseleitöötajad, õpilased, külalised: 10 kontakti päevas

Nakatumisohu kestvus:

kantseleis: 8 tundi

klassiruumis: 45 minutit

õpetajate toas: 15 minutit

koridoris: 5-10 minutit

Õhuvahetus:

tuulutamine akende avamise kaudu.

(süsihappegaasi mõõtja puudub)

3. Nakatumise riski hindamine

Nakatumine võimalik, esineb.

Keskmine risk.

4. Nakatumise riski ennetavate abinõude valimine

Ruumide tuulutamine:

tööpäeva hommikul ja õhtul tuulutatakse klassi- ja tööruume iga tunni järgselt toimub klassiruumide, tööruumide tuulutamine.

Juhised ja korraldused:

haigussümptomitega tööle ei lähe.

Lähikontaktstena peavad karantiini jääma:

haigustunnustega inimesed;
positiivse kiirtesti tulemuse saanud inimesed kuni PCR-testi tulemuse teadasaamiseni;
inimesed, kellel on diagnoositud COVID-19 haigus;
inimesed, kes keelduvad lähikontaktstena testimisest, mis tähendab, et puudub võimalus teha kindlaks nende nakkusohutus.

Lähikontaktstena ei pea karantiini jääma haigustunnusteta:

lasteaialapsed ja 1.–6. klassi õpilased, kes on kuni 12-aastased;
inimesed, kelle vaksineerimiskuur on lõpetatud, st et neil on kehtiv COVID-tõend;
inimesed, kes on viimase kuue kuu jooksul koroonahaiguse läbi põdenud ning kelle arst on terveks tunnistanud;
inimesed, kes on haiguse läbipõdemise järel saanud ühe doosi vaktsiini ning saavutanud maksimaalse kaitse;
inimesed, kes on pärast esimest vaktsiinidoosi haigestunud koroonahaigusesse ning kelle arst on terveks tunnistanud;
inimesed, kes ei ole vaksineeritud või kelle vaksineerimiskuur ei ole lõpetatud, kui nad teevad vähemalt 72-tunnise vahega kaks SARS-CoV-2 testi.

Kui kahtlustad, et oled nakatunud COVID-19-sse, siis hinda ja tegutse vastavalt terviseseisundile:

Sümptomid pigem kerged või mõõdukad – püsi kodus, jälgi enda seisundit ja isoleeri end.

Rasked sümptomid (palavik üle 38°C, köha) – püsi kodus ja helista kas perearsti nõuandeliinile 1220 või oma perearstile.

Terviseseisund on kriitiline (sul on hingamisraskused ja vajad erakorralist abi) – helista hädaabi numbril 112.

Õppekäike, väljasõite ja ekskursioone korraldada kindla grupi või nn muli põhiselt. Järgida tuleb kõiki külastatavas paigas kehtivaid reegleid.

Üritused ja aktused korraldada võimalusel õues.

Siseruumides toimuvatel üritustel hajutamise tagamiseks jälgida, et ruumi täituvus ei oleks üle 50%. Kui osalejatel ei ole võimalik distantsi hoida, tuleb kanda maski.

Suuremate ürituste, asutustevaheliste võistluste, olümpiaadide, õpilasvõistluste, kontsertide jms puhul:

kaaluda ürituse korraldamise riske ja otstarbekust;

ohutuse tagamiseks korraldada üritusi vaksineerimiskuuri läbinud, COVID-19 haiguse läbi põdenud või negatiivse testitulemusega osalejatele.

Korraldada transport kindlate rühmade/klasside põhiselt. Kui transpordivahendis on koos grupid, kes omavahel iga päev kokku ei puutu, soovitame kanda maski.

Ühistranspordiga liigeldes tuleb kanda maski.

Põhjendatud vajaduse korral võib hoonesse lubada külalisi, kes tõendavad, et on:

vaksineerimiskuuri läbinud või COVID-19 haiguse läbi põdenud või

kuni 48 tundi varem teinud antigeeni kiirtesti või kuni 72 tundi varem PCR-testi, mille tulemus on negatiivne.

Kohtumiste ja koosolekute korraldamisel asutuseväliste inimeste osavõtul tuleb eelistada virtuaalseid kanaleid või nakkusohutuse kontrollimist.

Kätepesu ja desinfitseerimine

Oluline on nii personali kui ka õppijate kätepesu:
enne ühiskasutatavasse ruumi sisenemist ja pärast sealt väljumist;
pärast ühiskasutatavate esemete puudutamist (trepikäsipuu, uksekäepide, mööbel, spordivahendid jm);
pärast nuuskamist, köhimist või aevastamist;
enne ja pärast söömist;
pärast tualetis käimist.
Käsi tuleb pesta vähemalt 20 sekundi vältel.
Kui kätepesuvõimalus puudub, tuleb kasutada desinfitseerimisvahendit.
Vältida tuleb silmade, nina ja suu, aga ka teiste inimeste ja esemete katsumist, et viirus ei leviks.
Kõhides ja aevastades tuleb nina ja suu katta küünarvarre või salvrätikuga ning visata salvrätik kohe prügikasti.
Koroonaviirus püsib saastunud pindadel soodsatel tingimustel kuni kolm päeva, kuid hävineb puhastamisel ja desinfitseerimisel.

Töötajate testimine

Testimine on vajalik nakkuse tuvastamiseks ja nakkusekandja isoleerimiseks, et ennetada kollete tekkimist.
Iga päev asutuse hoones viibivad teenusepakkujad, kes pole vaksineeritud või kelle vaksineerimiskuur pole lõppenud, peavad korra nädalas tegema antigeeni kiirtesti. Kiirtestide eest tasub riik. Testid eraldatakse asutuste pidajatele, kes jagavad need edasi oma haridus- ja noorsootööasutustele.
Iga nädal ei pea kiirtesti tegema vaksineerimata töötaja, kes esitab tööandjale tõendi viiruse läbipõdemise kohta viimase kuue kuu jooksul või mitte vanema kui 72 tundi tagasi saadud PCR-testi tulemuse või mitte enam kui 48 tundi tagasi saadud antigeeni kiirtesti tulemuse juhul, kui see on tehtud tervishoiuteenuse osutaja juures.
Kui kiirtest on positiivne, peab töötaja teavitama sellest tööandjat, jääma koju, võtma ühendust oma perearstiga ja tegema esimesel võimalusel PCR-testi.
Töötajate testimiseks võib kasutada nii meditsiiniliseks kasutuseks mõeldud teste, mille peab tegema tervishoiutöötaja, kui ka isiklikuks kasutuseks mõeldud teste.
Kui töötaja töötab samal ajal mitmes haridusasutuses, tuleb testimise korraldus ja testitulemuse tõendamine iga tööandjaga eraldi kokku leppida.
Maskide kasutamine siseruumides vähendab viiruse levikut ja nakatumisohtu.
Maskikandmine on eriti vajalik neile, kes ei ole veel täielikult vaksineeritud või kes ei saa end tervislikel põhjustel vaksineerida.
Vaksineerimata töötajatel on soovituslik kanda maski.
Kui piirkondlik nakatumise tase on kõrge või väga kõrge, soovitame siseruumides kanda maski nii töötajatel kui ka õpilastel alates 12. eluaastast. Maski ei pea kandma juhul, kui tegevus on korraldatud kindlates rühmades, mis omavahel kokku ei puutu.
Asutuse juht võib Terviseameti regionaalosakonna ettepanekul või nõusolekul kehtestada asutuse ruumides maskikandmise kohustuse.
Soovituslik on kanda maski siseruumides toimuvatel üritustel, kus ei ole võimalik distantse hoida, samuti koolibussis, kus puutuvad kokku eri klasside ja rühmade õpilased.

Kaitsemaskiks peetakse tavamõistes nii meditsiinilist kaitsemaski kui ka muid hingamisteede kaitsevahendeid, näiteks isetehtud maski. Muid nina ja suu katmise viise peale maski (näiteks visiire, salle, buffe) saab kasutada ainult siis, kui maski ei ole mõjuval põhjusel võimalik kanda.

Maski kasutamine:

Mask peab olema näo ees nii, et suu ja nina on kaetud. Maski ei tohi kanda ainult nina all.

Kui maskil on traat, peab see jääma maski ülemisse serva ja hoidma korralikult üle ninajuure.

Maski ei tohi kandmise ajal puutuda, sest see suurendab maski saastumist ja seeläbi ka haigestumise ohtu.

Määrduvad või märjaks muutunud mask tuleb eemaldada.

Kasutatud mask tuleb visata kaanega prügikasti või panna kinnisesse kilekotti.

Vaktsineerimine

Vaktsineerimine on parim viis viiruse leviku tõkestamiseks. Vaktsineerimine ei pruugi tagada täielikku kaitset, kuid vähendab oluliselt nii nakatumise kui ka raskelt haigestumise tõenäosust.

Täielikult vaktsineeritud inimesed ei pea jääma lähikontaktseks karantiini.

Eestis saavad ennast vaktsineerida kõik alates 12. eluaastast.

Vaktsineerimisvõimaluste info leiate veebilehelt vaktsineeri.ee.

Üldharidus- ja kutsekoolides korraldavad alates õppeaasta algusest vaktsineerimist kooliõed.

Alaealisi vaktsineeritakse haridusasutuses ainult vanema või eestkostja nõusolekul.

Kui vanem või eestkostja ei anna alaealisele vaktsineerimiseks nõusolekut, aga laps vaktsineerimist siiski soovib, võib kooliõde soovitada lapsele perearstiga konsulteerimist.

Kõigis õppeasutustes tagatakse teiste inimestega kokku puutuvate töötajate ja õppurite nakkusohutus eelkõige:

läbi töötajate COVID-19 haiguse vastase vaktsineerimise tagamise, nakkusohutust kinnitava tõendi kontrollimise või töötajate testimisega.

Õppetöö korraldamine koolis

Viljandi Täiskasvanute Gümnaasiumis on e-õppe õppevormi (distantõpe) rakendatud alates 2014. aastast. Nimetatud õppevormis osaleb 80% kogu õpilaskonnast.

Ohutusmeetmeid kasutades toimuvad kontakttunnid/konsultatsioonid kolmel päeval nädalas.

Kui klassis või rühmas on õppijaid, kes peavad olema karantiinis, jätkub ülejäänutel kontaktõpe.

Koolil ei ole kohustust karantiinis olevat õpilast õppetöösse kaasata. Kui võimalik, võib karantiinis olevatele tervetele õpilastele pakkuda võimalust osaleda õppetöös näiteks koolis toimuva õppe ülekandmise teel või iseseisvaid õpiülesandeid andes.